

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายวสันต์ ตรี้อยพิสุทธิ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๕๑

วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของนายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบ มาตรา ๒๖๓ เพราะเหตุผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งใดในบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบริษัทดังกล่าวหรือไม่

ความเห็น

มีปัญหาข้อแรกตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ในเรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๕๑ ว่าหลังจากผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว มีการถ่ายทำเทปโทรทัศน์รายการ “ชิมไป บ่นไป” หรือไม่ โดยผู้ถูกร้องอ้างว่า การที่มีรายการดังกล่าวออกเผยแพร่หลังจากที่ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเป็นการถ่ายทำไว้ก่อน ในข้อนี้เห็นว่า ตามคำให้การของ นายศักดิ์ชัย แก้ววรรณิสกุล กรรมการผู้จัดการบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ผู้จัดทำรายการ “ชิมไป บ่นไป” และรายการ “ยกโขยง ๖ โมงเช้า” ที่ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ว่า เมื่อผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว มีการถ่ายทำรายการชิมไป บ่นไปครั้งเดียว และนำไปออกอากาศ ๒-๓ ครั้ง ผู้ถูกร้องเองก็เคยกล่าวไว้ในรายการ “สนทนาประสาสมักร” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่า “ตอนเป็นนายกก็ยังไม่ทำ” สอดคล้องกับข่าวที่ปรากฏจากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวต่าง ๆ ตรงกันว่า ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ อันเป็นเวลาภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว มีการถ่ายทำรายการชิมไป บ่นไป ที่บ้านของผู้ถูกร้องเอง ตั้งแต่เวลา ๕.๐๐ นาฬิกา ในชั้นพิจารณาผู้ถูกร้องเบิกความรับว่าหลังรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว มีการถ่ายทำรายการทั้งสองดังกล่าวอีก ๒-๓ ครั้ง นายศักดิ์ชัย พยานของผู้ถูกร้องเองก็ยอมรับเช่นกัน

และรับด้วยว่า เริ่มในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จริง จึงรับฟังได้ว่า แม้หลังจากที่ผู้ถูกร้องรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ผู้ถูกร้องยังคงทำหน้าที่เป็นพิธีกรรายการโทรทัศน์ให้แก่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด อยู่ ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่า การที่ผู้ถูกร้องทำหน้าที่พิธีกรในรายการชิมไป บ่นไป ภายหลังจากเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วนั้น ผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด หรือไม่ เห็นว่า ตามคำเบิกความของนางคาริกา รุ่งโรจน์ พนักงานบัญชีของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ได้ความว่า ระหว่างปี ๒๕๔๓ ถึงปี ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้รับเงินจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เป็นค่าจ้างแสดงตลอดมา โดยมีการหักภาษี ณ ที่จ่ายส่งให้กรมสรรพากรทุกครั้งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ผู้ถูกร้องในหนังสือสกุลไทย ฉบับประจำวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๔ ที่ผู้ถูกร้องให้สัมภาษณ์ว่าผู้ถูกร้องมีรายได้จากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เป็นเงินเดือน เดือนละ ๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องเบิกความอ้างว่าเป็นค่าจ้างสำหรับการบันทึกเทปคราวเดียวใช้ออกอากาศได้ ๔ สัปดาห์ และสำเนา ภ.ง.ด. ๕๐ ของผู้ถูกร้องกับสำเนา ภ.ง.ด. ๓ ของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด แสดงว่าในปีภาษี ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องมีรายได้จากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เป็นเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกร้องเองก็เคยกล่าวในรายการ “สนทนาประวัติศาสตร์” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่า “..เพราะว่าได้ถามนักกฎหมายชั้นยอดเลยถามว่าตกลงเป็นอย่างไรร ผมเป็นลูกจ้างบริษัทนี้ใหม่ เขาบอกว่า คุณทำทีหนึ่ง เขาก็ให้ค่าน้ำมันรถ ให้ค่าอะไรตอบแทนเป็นคราวๆ ไป ไม่ทำก็ไม่ได้ใช่ไหม บอกถูกต้อง...” แสดงว่าผู้ถูกร้องยังคงรับค่าตอบแทนอยู่ ผู้ถูกร้องมิได้ปฏิเสธในรายการดังกล่าวเลยว่าเป็นการทำให้เปล่า กลับยอมรับด้วยว่าได้ทั้งค่าน้ำมันรถและค่าตอบแทนอย่างอื่น เชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องยังคงได้รับค่าตอบแทนจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ตามปกติ เพียงแต่หลีกเลี่ยงหลักฐานการรับและจ่ายเงินจากค่าจ้างแสดงไปเป็นค่าน้ำมันรถซึ่งไม่ต้องมีหลักฐานในการลงบัญชีเท่านั้น สำหรับหนังสือของนายศักดิ์ชัยมีถึงผู้ถูกร้องลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ปรึกษาว่าผู้ถูกร้องจะดำเนินการอย่างไรในการเป็นพิธีกรรับเชิญในรายการ “ชิมไป บ่นไป” และหนังสือของผู้ถูกร้องมีถึงนายศักดิ์ชัยลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ แจ้งว่าผู้ถูกร้องจะทำให้เปล่าๆ โดยไม่รับเงินค่าตอบแทนเป็นค่าน้ำมันรถเหมือนอย่างเคยนั้น ผู้ถูกร้องไม่เคยแสดงหนังสือทั้งสองฉบับนี้มาก่อนจะถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกให้ชี้แจง โดยผู้ถูกร้องชี้แจงเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และยังคงยืนยันเสมือนว่า

ก่อนเดือนธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้ค่าตอบแทนเป็นเพียงค่าน้ำมันรถเท่านั้น ซึ่งขัดแย้งกับคำเบิกความของนางดาริกา และหลักฐานทางภาษีอากรดังกล่าวข้างต้นที่ว่าก่อนหน้านั้นผู้ถูกร้องได้รับค่าจ้างแสดงไม่ใช่ค่าน้ำมันรถ อันเป็นข้อพิรุธ ส่อแสดงว่าเป็นการทำหลักฐานย้อนหลังเพื่อปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับค่าตอบแทนของผู้ถูกร้อง ทั้งผู้ถูกร้องเองเบิกความว่าผู้ถูกร้องไม่ได้รับค่าน้ำมันรถและค่าใช้จ่ายน่าจะเป็นการนำเงินไปให้คนขับรถมากกว่า ก็ขัดแย้งกับคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงรับฟังเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ พยานหลักฐานทั้งหมดมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทำหน้าที่พิธิกรในราชการชิมไป บ่นไป หลังจากเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วโดยได้ค่าตอบแทนจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด โดยเริ่มกระทำการดังกล่าวครั้งแรกในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ตามที่นายศักดิ์ชัยเบิกความ ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องจะถือว่าเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด หรือไม่ โดยผู้ถูกร้องยกข้อต่อสู้คำว่า “ลูกจ้าง” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายแรงงานว่า “ลูกจ้าง” หมายความว่าถึงเฉพาะแต่สัญญาจ้างแรงงาน ได้รับค่าจ้างตามกำหนดเวลา เป็นรายวัน รายเดือน หรือเป็นรายปีเท่านั้น กรณีของผู้ถูกร้องเป็นเรื่อง “ผู้รับจ้าง” ตามสัญญาจ้างทำของ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การแปลความหมายของกฎหมายมหาชนกับกฎหมายเอกชนย่อมมีหลักเกณฑ์แตกต่างกัน โดยต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์แห่งกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ ศาลฎีกาก็เคยวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๙๗/๒๕๐๑ (ประชุมใหญ่) คดีระหว่าง พนักงานอัยการ กรมอัยการ โจทก์ นายฮั่วเซียงหรือฮวดเซียง แซ่เตีย กับพวก จำเลยว่า การลักกระแสปะไฟเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ โดยหากศาลฎีกาเอาหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนของคำว่า “ทรัพย์” มาวินิจฉัยแล้ว ย่อมลงโทษจำเลยในคดีนี้ไม่ได้ เพราะคำว่า “ทรัพย์” หมายความว่าวัตถุมีรูปร่าง เท่านั้น ซึ่งไม่ได้รวมถึงพลังงานต่าง ๆ ดังเช่นกระแสไฟฟ้าด้วย เห็นได้ว่าหากศาลฎีกาพิพากษายกฟ้อง ก็จะเกิดการลักกระแสปะไฟฟ้าขึ้นอีกมากเพราะไม่เป็นความผิดทางอาญา สำหรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ที่ว่า นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นลูกจ้างของบุคคลใดมิได้นั้น มีเจตนารมณ์ที่จะมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีทำงานให้แก่บุคคลใด โดยได้รับค่าตอบแทน เพราะจะมีลักษณะเป็นการเข้าร่วมมีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจของเอกชน อันอาจก่อให้เกิดการใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ธุรกิจที่ตนมีส่วนได้เสีย คำว่า “ลูกจ้าง” ตามบทบัญญัติดังกล่าวจึงมีความหมายว่าเป็นผู้ทำงานให้แก่ผู้อื่น โดยได้รับค่าตอบแทน โดยไม่จำกัดว่า

ค่าตอบแทนที่ได้รับนั้นจะเข้าลักษณะของค่าจ้างหรือสินจ้าง จะนำความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” อันเป็นคู่สัญญาจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายแรงงานซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกันมาใช้บังคับตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องหาได้ไม่ มิฉะนั้นผู้เป็นลูกจ้าง รับค่าจ้างเป็นรายเดือน ในลักษณะสัญญาจ้างแรงงาน เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ก็สามารถทำงานต่อไปได้ โดยเปลี่ยนค่าตอบแทนจากค่าจ้างรายเดือนมาเป็นสินจ้างตามการทำงานที่ทำ เช่น แพทย์ก็เปลี่ยนจากเงินเดือนมาเป็นค่ารักษาตามจำนวนคนไข้ ที่ปรึกษากฎหมายก็เปลี่ยนจากเงินเดือนมาเป็นค่าปรึกษาหรือค่าทำความเห็นเป็นรายครั้ง ซึ่งก็ยังคงมีความผูกพันในเชิงผลประโยชน์กันอยู่ ระหว่างเจ้าของกิจการกับผู้ทำงาน เห็นได้ชัดเจนว่ากฎหมายย่อมไม่มีเจตนารมณ์ให้หาช่องทาง หลีกเลียบบังคับกันได้โดยง่ายเช่นนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ อยู่ในหมวดที่ ๑๒ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะห้ามมิให้ผู้เป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเข้าไปทำกรงานให้บุคคลใด โดยรับค่าตอบแทนอันจะทำให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลนั้นได้ เพราะมีส่วนได้เสีย ร่วมอยู่ในกิจการของบุคคลนั้น การที่ผู้ถูกร้องยังคงทำหน้าที่พิชิตกรในรายการโทรทัศน์ “ชิมไป บ่นไป” และ “ชกโขยง ๖ โมงเช้า” ของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด โดยได้รับค่าตอบแทนภายหลังที่เข้ารับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีแล้ว จึงอยู่ในฐานะลูกจ้างของบริษัทดังกล่าวตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน เมื่อได้วินิจฉัยดังนี้แล้ว ย่อมไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งใดในบริษัทดังกล่าวหรือไม่ เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความเห็นว่าผู้ถูกร้องกระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๗ อันเป็นผลให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓)

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ